

MBN § 135 Medborgarförslag. Gotlandsrabatt bygglov.

Ärendenummer: MBN 2024/2612
Paragraf föregående instans: MBN AU § 112

Miljö- och byggnämndens beslut

Miljö- och byggnämnden beslutar att medborgarförslaget ska anses besvarat.

Sammanfattning

Regionen har mottagit ett medborgarförslag om så kallad byggrovsrabatt för fastboende på Gotland. I förslaget har det framförts ett antal argument för varför det är lämpligt.

Samhällsbyggnadsförvaltningen, avdelning bygglov har tagit del av förslaget och i sammanfattning lämnat följande svar med förslag att miljö- och byggnämnden ska besluta att medborgarförslaget anses besvarat.

Det finns lagstöd för att differentiera avgifter enligt plan- och bygglagen, men endast utifrån objektiva kriterier som har koppling till åtgärdens art eller omfattning eller till kommunens arbetsinsats och kostnad. En differentiering av taxan baserat på bostadsort skulle strida mot de kommunalrättsliga principerna om självkostnad och likställighet och i förlängningen mot 12 kap. 10 § PBL.

Bedömning

Enligt 12 kap. 8 § plan- och bygglagen (PBL) får kommunen ta ut avgifter för bl.a. bygglov, och dessa ska fastställas i en taxa som beslutas av kommunfullmäktige.

Miljö- och byggnämnden vid Region Gotland har en av regionfullmäktige fastställd taxa för prövningar av bl.a. bygglov. Taxan specificerar kostnaden för olika åtgärder beroende på dess art, omfattning och kostnad för kommunen.

Enligt 12 kap. 10 § PBL får en avgift enligt 12 kap. 8 § inte överstiga kommunens genomsnittliga kostnad för den typ av besked, beslut eller handläggning som avgiften avser.

Bestämmelsen om hur avgifter får bestämmas enligt PBL 12 kap. 10 § är ett uttryck för den s.k. självkostnadsprincipen som framgår av 2 kap. 6 § kommunallagen (KL). Principen innebär att kommunen inte får ta ut högre avgifter än vad som motsvarar kostnaderna för de tjänster eller nyttigheter som den tillhandahåller.

En närliggande och grundläggande kommunalrättslig princip är den så kallade likställighetsprincipen, som innebär att kommunen inte får ge icke-medlemmar (t.ex. fritidsboende från annan kommun) sämre villkor än vad som gäller för

medlemmar om det inte finns objektiva skäl kopplade till det aktuella ärendet (se 2 kap. 3 § KL).

Ovanstående innebär att avgiftssättningen för bl.a. bygglovshantering måste vara objektivt beräknad utifrån den faktiska arbetsinsats eller kostnad som kommunen har i ärendet. Plan- och bygglagstiftningen gör ingen skillnad i den rättsliga prövning som miljö- och byggnämnden ska göra av t.ex. ett bostads- eller fritidshus beroende på om ansökan görs av en fastboende kommunmedlem eller inte. De handlingar som krävs och de lämplighetskrav som ska vara uppfyllda i bl.a. en bygglovsprövning är objektiva och styrs inte av vem som söker.

Att ge rabatt till vissa (t.ex. fastboende) skulle då i praktiken innebära att regionens kostnader för handläggning inte skulle motsvaras de avgifter som tas ut inom en och samma ärendetyp. Då skulle kommunen göra ett förutbestämt underskott, vilket strider mot självkostnadsprincipen. Därtill får vissa utpekade personer betala mindre än självkostnad, vilket strider mot likställighetsprincipen.

Sammantaget finns alltså ett lagstöd för att differentiera avgifter, men endast utifrån objektiva kriterier som har koppling till åtgärdens art eller omfattning eller till kommunens arbetsinsats och kostnad.

Mot den bakgrunden finns inga lagliga förutsättningar att vidta någon åtgärd med anledning av medborgarförslaget.

Ärendets behandling under mötet

Samhällsbyggnadsförvaltningen föreslår miljö- och byggnämnden besluta att medborgarförslaget ska anses besvarat.

Arbetsutskottet har 2025-06-02 föreslagit nämnden bifalla förvaltningens förslag.

Proposition

Ordföranden ställer proposition på arbetsutskottets förslag och finner att miljö- och byggnämnden bifaller förslaget.

Beslutsunderlag

Tjänsteskrivelse daterad 2025-05-16

Medborgarförslag daterat 2024-11-28

Skickas till

Freddy Stiernelov, Artillerigatan 23 E, 621 38 Visby
Registrator RS